

06 אוגוסט 2023

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה

שלום רב,

הנדון: קריאת פורום רשויות החוף לממשלה לעצור את הגידול בשינוע הנפט דרך ישראל

אנו, ראשי הערים החתומים מטה, קוראים לממשלת ישראל לעצור את הגדלת שינוע הנפט דרך ישראל ומפרץ אילת תוך סיכון עצום לחופים, לתיירות של ערי החוף ולמתקני ההתפלה המספקים כ- 75% ממי השתיה שלנו¹. חברת קצא"א מבקשת להתיר את מגבלת היתר הרעלים שיאפשרו להעביר עשרות מיליוני טונות של נפט גולמי ממדינות המפרץ הפרסי לאירופה וממזרח אירופה/מרכז אסיה למזרח הרחוק. כל זאת, דרך נמלי קצא"א באשקלון ואילת הנגב והערבה באמצעות הצינור הרעוע של החברה החוצה את הנגב והערבה. שינוע נפט בכמויות אלו דרך ישראל אינו נחוץ ואינו תורם לביטחון האנרגטי. לאור הסיכונים הנ"ל לציבור ולסביבה יש לדחות את הבקשה.

הסרת ההגבלה בהיתר הרעלים תוסיף עשרות מכליות ענק, שישנעו עשרות מיליוני טון נפט למפרץ אילת וליים התיכון בשנה, מגדילה את הזיהום והסיכון לאסון שיהרוס את החופים ושוניות האלמוגים במפרץ אילת, וכן לכל החופים של ישראל בים תיכון. כל זאת מקודם, גם מבלי שקצא"א השלימה סקרי סיכונים ייעודיים למפרץ אילת, לאשקלון ולתוואי הדרך של הצינור, ומבלי שהושלמה מוכנות מלא ותגובה מהירה לטיפול באירוע זיהום נפט בים, לפחות בשנתיים הקרובות.

אנו, ראשי הערים שהתמודדו עם אסון הזפת הגדול שפקד את חופי המדינה בעקבות הזרמת נפט גולמי לים, מבינים יותר מכולם את משמעותו של אסון נוסף ואף גדול יותר שעלול לפקוד את מפרץ אילת, הים התיכון ואת החופים, את היקפי הפגיעה הפוטנציאלים באלפי עסקים שנסמכים על ים נקי לפרנסתם ומכירים מקרוב את דאגת הציבור לניקיון החופים את חשיבות חופים נקיים מזיהום נפט לרווחת תושבי ישראל ולאיכות ובריאות החיים במדינה.

כידוע, במפרץ אילת שוכנת שונית ייחודית, שלדעת מומחים, בשל המבנה הגנטי המיוחד שלה, יכולה להציל מכליה שוניות האלמוגים בכל העולם. התחממות הים גורמת להלבנה ומוות של רוב שוניות העולם. 285 מדענים מישראל ומרחבי העולם חתמו על מכתב הקורא לעצור את הרחבת שינוע הנפט. פגיעה בשונית משמעותה אובדן של נכס טבע מקומי ועולמי ופגיעה קשה בתיירות לא רק של ישראל אלא גם של מצריים וירדן. מיליארדים רבים הושקעו ומושקעים בפיתוח התיירות במפרץ אילת ועקבה ובאשקלון.

דליפת נפט ממכלית בנמל אשקלון משמעותה פגיעה קשה בכל חופי הארץ, פגיעה בתירות והשבתת מתקני ההתפלה המספקים כבר כיום כ-75% מצריכת מי השתיה של מדינת ישראל ופגיעה כלכלית אנושה שתוטל על כתפי הרשויות והציבור. חשוב לציין, אסון דליפה כמו זה שאנו מתריעים מפניו אינו אירוע יוצא דופן², ועדין קורה כל שנה במקומות שונים בעולם. בישראל למזלנו עד כה בים חווינו עד היום אירועים קטנים יחסית³; ב-2014 התרחש אסון עברונה במהלכו דלפו מצינור של חברת קצא"א 5,000 מ"ק נפט לשמורת טבע וגרמו לנזק אדיר לחי ולצומח³; דליפת נפט בסד"ג כזה בים במפרץ אילת או אשקלון הייתה גרום לנזק כלכלי של מיליארדים.

¹ חמישה מתקני ההתפלה גדולים ממוקמים בדרום: שורק 1-2, פלמחים, אשדוד ואשקלון מספקים יחד יותר מ-500 מיליון מ"ק שהם כ-70% מצריכת המים הביתית בישראל; גם אילת נשענת על התפלת מי ים (בנוסף להתפלת מי תהום מליחים).

² היו עוד מספר רב של אירועי דליפות של נפט/אדי דלק מתשתיות קצא"א לים לאויר והיבשה: בינואר 2017 פרצו כ-200 מ"ק שמן קל מצינור ימי המוביל מזוט ממקשר ימי לצד נמל אשדוד. הכתם התפשט לאורך עשרות ק"מ עד לעמק חפר, וגרם לסגירת מתקני התפלה בפלמחים ובאשדוד ולסגירת חופי רחצה עד תל אביב; באוגוסט 2021 דליפת נפט לשדות חקלאים במושב משען; בנובמבר 2021 [דליפה של אדי דלק ממכלי קצא"א](#) גרמה לזיהום אוויר חמור בכל אשקלון; באוקטובר 2020 אירוע זיהום ים במסוף קצא"א באשקלון גרם להשבתת מתקן התפלה, 2011 אירעו שני דליפות חמורות בקו צינור קצא"א בנחל צין הגרמו לזיהום עשרות דונמים בשמורת טבע, במאות מ"ק של דלק וב-2008 צינור קצא"א בטירת כרמל נסדק ומאות מ"ק של נפט זרמו לים ובמזל רב, נתפסו לפני שהגיעו לים.

³ בהסכם הגישור בתביעת נזקים רט"ג, הציבור והתובעים פוצו ב-100 מיליון ₪.

חוות הדעת שפרסמו רשות הטבע והגנים (רטי"ג), וגופי מחקר שונים⁴ מביעים חשש גדול מהסיכונים ומסכמים בהתנגדות נחרצת לשינוע כמויות נפט גדולות ממפרץ אילת לאשקלון באמצעות צינור יבשתי. השרה להגנת הסביבה, עידית סילמן אימצה את עמדה המקצועית השל משרדה ושל רטי"ג לא להתיר תוספת סיכון למפרץ אילת, ולכן הוגבל היתר הרעלים באילת ל-2 מיליון טון בשנה ובאשקלון ל-13 מיליון טון בשנה⁵.

עמדת משרד האנרגיה, הייתה שהגדלת שינוע הנפט מעבר להגבלה בהיתר הרעלים איננה נחוצה לביטחון אנרגטי לישראל⁶. בכירים במשרד החוץ ואיחוד האמירויות מסרו שביטול העסקה לשינוע נפט, דרך ישראל לא ייפגע ביחסים בין המדינות⁷, במכון למחקרי בטחון לאומי ובכירים במשרד הבטחון היו שותפים לדעה שלאור הסיכונים הביטחוניים, גאופוליטיים, האסטרטגיים והסביבתיים, יש לדחות את מימוש עסקת קצא"א⁸ ואת כדאיותו והתנאים הנדרשים ליישומו לפני שיגיעו מיכליות נפט נוספות למפרץ אילת ואשקלון⁹.

אנו קוראים לך ראש הממשלה ולשרי ממשלת ישראל, למען הצלת חופי הים התיכון ומפרץ אילת, ולאחר בחינת כל הסיכונים והשלכות של שינוע כמויות גדולות של נפט דרך מפרץ אילת ואשקלון, עליכם לדחות את הבקשה של קצא"א. הסיכונים והנזקים פשוט גדולים מידי ולא שווים את הרווח השולי מהגדלת שינוע נפט דרך ישראל.

בכבוד רב ובברכה,
פורום רשויות חוף

פדלון משה - ראש עיריית הרצליה ויו"ר פורום ראשי רשויות החוף
לנקרי אלי - ראש עיריית אילת
גלאם תומר - ראש עיריית אשקלון
מרלי רונן - ראש עיריית נהריה
דוידוביץ משה - ראש מועצה אזורית מטה אשר
איזק אסיף - ראש מועצה אזורית חוף כרמל
ד"ר שאול גלית - ראשת מועצה אזורית עמק חפר
ברכה אלי - ראש מועצה אזורית חוף השרון
עמאש מוראד - ראש מועצה מקומית ג'סר א-זרקא
ניר ונגר - ראש מועצה אזורית תמר
חנן גינת - ראש מועצה אזורית חבל אילות
מאיר צור - ראש מועצה אזורית ערבה תיכונה

לידיעה:

שר החוץ, אלי כהן,
שר הפנים ושר הבריאות, משה ארבל
שר האנרגיה, ישראל כץ
שר התיירות, חיים כץ
השרה להגנת הסביבה, עידית סילמן
שר האוצר, בצלאל סמוטריץ'
יו"ר ועדת פנים וסביבה, ח"כ יעקב אשר

⁴ להלן קישור לחוות הדעת של רטי"ג המשרד להגנים, [דו"ח הממ"מ](#), מאי 2022, דו"ח האגודה הישראלית לאקולוגיה ומדעי הסביבה, מומחים לספנות, וחוות הדעת של איגוד רופאי בריאות הציבור.

⁵ 13 מיליון טון בשנה אשקלון בהיתר הרעלים נקבע ע"פ בקשת מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה.

⁶ עמדה זו הוצגה בפני הועדות בכנסת והיה שותף גם שר האנרגיה ד"ר יובל שטייניץ, ואודי אדירי מנכ"ל משרד האנרגיה בזמנו.

⁷ אילנה קוריאל, Y-net, נובמבר, 2021; [דו"ח הממ"מ](#), מאי 2022

⁸ [INSS-יש לדחות את מימוש עסקת קצא"א והאמירויות בשל סיכונים ביטחוניים](#), הארץ 25.11.2021

⁹ [שני אשכנזי, גלובס](#), אוקטובר, 2021